

Informatiu Municipal

Solivella, setembre de 2015
Núm. 12/2015

PREGÓ DE LA FESTA MAJOR DE SOLIVELLA 2015

Senyor alcalde, senyors regidors, solivellencs i solivellenques, i amics i amigues que heu vingut a participar de la festa anual més important del nostre poble, la Festa Major, bon vespre a tots.

Quan dies enrere l'alcalde i el regidor de Cultura de l'Ajuntament vingueren a oferir-me la possibilitat d'encetar amb aquest pregó la nostra festivitat, em vaig fer pregar molt poc i els vaig respondre, gairebé sense pensar, la meva acceptació. Perquè crec que no hi ha un honor més gran per a un fill del poble que poder-se adreçar als teus conciutaudans amb motiu d'aquesta efemèrides.

Mentre preparava aquesta intervenció, el primer pensament que se m'acudí fou preguntar-me el motiu de la meva designació. Per què, em vaig interpel·lar, l'ajuntament m'havia fet l'encàrrec? M'assaltaren moltes causes: em vaig trobar, però, una que em va fer la seva gràcia: el manteniment per part meva d'una tradició "pregonera". Molts de vosaltres sabeu, perquè alguns, els més grans, el vàreu conèixer, que el meu padrí Josep Sans i Iglésies, "el sastret", o el "Josepet del Flavià", va ser, en la seva qualitat d'agutzil, el pregoner del poble, una tasca que la va començar el dia primer de gener de 1923 fins a la jubilació, l'any 1955. Jo, d'alguna manera, si bé no professionalment, he mantingut aquesta tradició familiar, doncs amb el d'avui, compto ja amb onze pregons públics pronunciats: A Barberà, a Solivella, a Tarrés, l'Espluga de Francolí, l'Espluga Calba, Montblanc, Sant Cugat del Vallès i Tarragona. A aquesta llista, però, hi mancava aquest d'avui, el de la Festa Major de Solivella. Haig de confessar que és el que em fa més il·lusió. És per aquest motiu que complint amb el deure d'obligada cortesia, agraeixo a l'alcalde i els regidors el fet que m'hagin designat per a aquesta comesa.

L'honor, però, comporta un repte especial: de què puc parlar en un pregó de festa major? Aquest dies passats, mentre preparava la intervenció, he preguntat a diversos amics sobre quin tema seria interessant de tractar per no avorrir o cansar els que tinguessin la paciència d'escollar-me. La resposta unànime dels interpel·lats sempre ha estat: "Que sigui breu i que no cansi". Aquesta característica jo ja la tenia assumida de per endavant; el que m'interessava, però, era el tema, i aquest, ningú me'l va suggerir.

Preocupat pel tema que havia de ser l'eix d'aquest pregó vaig decidir que l'havia de centrar en el que ha estat fonamentalment la meua professió: la de docent i d'historiador, de manera que he

pensat que la reflexió d'avui havia de tenir un caire històric, que, tot argumentant sobre el passat, n'havia de treure conclusions i pautes de conducta per al present i el futur.

Per consegüent, em cenyiré a recordar una efemèrides del passat: En concret, exposaré sumàriament el què va ser, com va viure el nostre poble i la seva gent ara fa cent anys, perquè nosaltres, a l'igual que els nostres avantpassats, ens trobem en unes circumstàncies semblants, que ens exigeixen coratge i valentia per sortir-ne victoriosos. I m'ha

semblat adient de parlar d'aquesta etapa històrica perquè l'any passat i enguany varem celebrar, i encara celebrem, el centenari de la Mancomunitat de Catalunya, que va representar el primer intent –després li havien de seguir dos més, el de la Generalitat en temps de la Segona República i el de la Generalitat actual- de reconeixement per part de l'Estat Espanyol de la personalitat pròpia de Catalunya i de la seva unitat territorial des de l'any 1714. Amb els seus escassos nou anys de funcionament, sota les presidències de Prat de la Riba i de Puig i Cadafalch – fou suprimida pel dictador Primo de Rivera l'any 1923-, tot el país féu un enorme progrés, responent a aquella màxima del president Prat de la Riba: “Que no hi hagi un sol ajuntament de Catalunya que deixi de tenir, a part dels serveis de policia –és a dir, garantit l'ordre públic-, la seva escola, la seva biblioteca, el seu telèfon i la seva carretera”.

La Mancomunitat va ser l'element més important de modernització i civilització del segle XX a Catalunya: Es preocupà per l'**Educació**; **fixà que la llengua instrumental de l'ensenyament a Catalunya fos el català**; organitzà per primer cop uns **Serveis d'Assistència Social**; **redactà el primer pla d'obres públiques i infraestructures clau per al país** – un detall: l'any 1914 només 38 dels 1.000 municipis d'aleshores de Catalunya tenien telèfon; el 1922, eren ja 405 els municipis que disposaven del servei telefònic, entre els quals, el nostre

Es preocupà d'una manera especial de la modernització **agropecuària i de la formació dels seus dirigents**. fomentant les Cooperatives Agràries –els anomenats “Sindicats”- i a la creació de les “Caixes de Crèdit Rural”.

La Mancomunitat, així mateix, dotà el país de serveis que feren i –recuperats- fan encara de Catalunya un país modern i autosuficient, com ara els **Serveis Geològic, el Cartogràfic** – elaborà el primer mapa a escala 1:100.000- i **Meteorològic de Catalunya**. I finalment, destacà en la seva política de **Protecció del patrimoni Artístic** i s'ocupà de la **Higiene social**, atès que entre d'altres disposicions dictà la normativa per la construcció en totes les poblacions dels corresponents safareigs.

Catalunya, doncs, de les mans de la Mancomunitat, -que va néixer com una reacció a la ineptitud de l'estat espanyol i del descontentament de les forces vives i de la població en general- superà les situacions difícils del moment i tingué l'empenta suficient per tirar endavant amb il·lusió i esperit optimista. El nostre país començà un procés vertiginós de modernització i creixement que

lamentablement va ser truncat per l'acció de l'Estat Espanyol amb la dictadura del general Primo de Rivera.

Solivella, no va estar al marge d'aquest moviment de progrés econòmic i social, sinó que hi participà molt intensament, tot i la problemàtica que vivia i que arrossegava des de finals del segle XIX

La Solivella de 1915 no era una bassa d'oli ni econòmicament ni social, ben al contrari: es trobava en un escenari molt complicat, sorgit després de la gran crisi que provocà la fil·loxera.

És cert que a final del segle XIX, havia aconseguit una important recuperació econòmica que havia motivat també un creixement demogràfic important –vull recordar que va assolir el seu màxim demogràfic històric el 1897 amb 1.742 habitants-. Només la superaven Montblanc, l'Espluga i Vimbodí. Els bons preus del vi van canviar el model social i econòmic tradicional de Solivella: S'eixampla l'espai dedicat a la vinya a costa de la terra camps i de les oliveres i també s'arrabassa part del bosc; amb tanta vinya plantada es necessiten més braços per atendre el seu conreu. Això i l'enfortiment de la indústria local tradicional – construcció, fusters, ferrers, boters- va fer que els cabalers es quedessin al poble responnent a aquestes noves necessitats: només un detall del progrés econòmic i social d'aquesta època: mireu la dovella central de les cases i us adonareu que la seva major part foren bastides entre els anys 1870 i 1893.

Tota aquesta bonança es va desbaratar a partir de 1895 amb la infecció de les vinyes per la fil·loxera. El cep era el cultiu principal: de les 1.412 hectàrees de conreu del nostre terme el 1900, 802 ha. estaven dedicades a la vinya, és a dir, el 57%, amb una producció total de 10.944 hectòlitres.

Després de la plaga de la fil·loxera, la societat solivellenca del moment restà trastornada i canvià radicalment: la misèria i la necessitat s'apoderaren de la nostra població: molts joves, i també famílies senceres, hagueren de marxar.

Per si la fil·loxera no hagués estat una plaga prou dura i implacable, la societat solivellenca de començament del segle passat, hagué de sofrir noves epidèmies i calamitats, com ara la de la mortaldat dels infants el 1909 –en quinze dies moriren 12 criatures- o els freds que delmaven les collites així com les sovintejadades pedregades –com les dues del 1915, el 15 de juny i el 26 d'agost. D'aquesta darrera les cròniques de l'època diuen que va començar a les onze hores de la nit, que només va durar tretze minuts, que les pedres eren més grans que els ous de gallina i que es van perdre unes 20.000 càrregues de vi.

El camp solivellenc encara havia de suportar un altre flagell molt greu per a la vinya: el míldiu. El president de la Societat Agrícola de Solivella escriví un telegrama al president del Consell de

Ministres, que palesa el patetisme del moment: “Conca de Barberà totalment devastada por mildiu. Pérdida completa de cosecha de vino. Espantosa miseria”. No endebades, quan el mes de novembre d'aquest any 1015, un expert de Montblanc donà una conferència sobre el míldiu, la sindicació i els adobs, el cronista que seguí l'acte explica, sorprès, que els assistents de dins del local i els de fora s'elevaven a la xifra -potser una mica exagerada- de 1.500 persones. El vell Flavià, Fabià Sans i Montseny, el mes de juliol de 1915, en un article que va publicar en el "Diario de Tarragona" ho avabava amb aquestes paraules: "Si el Govern no ajuda el poble de Solivella, la gent haurà d'emigrar si no vol morir-se de gana".

Una conseqüència derivada d'aquesta societat desestructurada i empobrida fou el sorgiment de conflictes socials i de convivència: la població estava radicalment dividida en dos bàndols; hi havia baralles descomunals en el si de l'ajuntament; a les

cites electorals es trencaren diverses vegades les urnes; els robatoris de béns aliens es donaven constantment. Un detall: en una nit de l'any 1904, es robaren 800 ceps americans ja plantats. Un cronista de l'època comentava aquests fets dient: “Aquí no es fa res. Sí, una sola cosa: matar el temps al cafè i barallar-se per governar (malament)”.

Per aquests anys també el nostre poble patí una minva important del seu patrimoni artístic i monumental. Recordem que a l'abril de 1913 els propietaris cediren el castell al poble de Solivella i que a l'any següent s'acordà la venda dels elements artístics i la pedra. En aquest mateix anys s'espoliaren –o potser se salvaren- diversos objectes artístics procedents de l'església parroquial i que feren cap a Tarragona per a formar part del futur museu diocesà –el retaule gòtic de Mateu Ortoneda, diverses talles romàniques i gòtiques, la imatge en pedra de Sant Miquel que coronava la cisterna del castell emportada per un dels seus propietaris; i també, fruit de la incúria municipal va desaparèixer totalment la creu de terme a l'entrada de població, a la plaça de la Creu.

En un escenari tan hostil, advers i desfavorable, de tanta ruïna econòmica i social, i també moral, aquella gent, la nostra gent de 1915, saberen reaccionar i posar els elements per superar aquella angixosa crisi. I seguint el camí traçat per la Mancomunitat apostaren pel progrés i la modernitat.

Tot i que les gestions havien començat abans, el 1912, fou el 7 d'agost de 1915 quan s'encenia la primera bombeta elèctrica al poble. S'obriren dos nous carrers: el que posava en comunicació la carretera del Tallat amb el carrer Major –batejat amb el nom del General Prim, avui dels Llorac-, i el que comportà l'allargament del carrer del Mig fins a la carretera. Es disposà d'un correu diari amb Montblanc; per millorar la comunicació amb els pobles veïns, sorgiren les primeres idees de camins veïnals amb Blancafort-l'Espluga i Sarral, i amb Rocallaura. També per aquests temps va

cuallar la idea de la creació d'un Sindicat Agrícola, per bé que la seva constitució no arribà fins el 13 de juliol de 1917. El 15 de maig de 1915 s'organitzà per primera vegada la "Festa de l'Arbre" i

l'any següent s'arranjà per primera vegada un espai per a camp de futbol. Es feren arreglar i refondre dues campanes del campanar, la santa Bàrbara -fabricada el 1861- i la Santa Maria,- de 1746-, que feia deu anys que no tocava.

Les autoritats i la mateixa població tenien, sobre tot, des de final del segle XIX, una especial preocupació per l'ensenyament i la formació de la canalla. Els locals que llogava l'ajuntament per escoles, sovint esdevenien petits o no eren prou adequats a la funció pedagògica que havien d'exercir. Per això, a pressió dels pares de família, sorgí per primera vegada la idea de construir unes noves escoles en una reunió de final de maig de 1915. No seria materialitzada fins el 20 d'agost de 1929, en què el nou edifici, ja acabat, fou inaugurat pel capità general de Catalunya, el general Emilio Barreda.

Solivella, també per aquesta època, es veié inclosa en dos grans projectes de país que l'havien d'afectar molt positivament: el del canal del Noguera Pallaresa, que agafant l'aigua d'aquest riu damunt de Camarasa, passant per Agramunt i Tàrrega, havia d'arribar a Solivella i altres poblacions de la Conca, fins a portar-la al Camp de Tarragona. El projecte quedà truncat per la Dictadura de Primo de Ribera i a Solivella ens vindria, ja en el segle XXI, l'aigua de l'Ebre.

L'altre gran projecte que despertà també molta eufòria i il·lusió fou el de la construcció d'una línia de ferrocarril que havia d'anar de Tarragona a Cervera i després a Puigcerdà. Hom preveia una estació a Solivella per tal de recollir les principals produccions agrícoles, el vi i els cereals. (Recordem que el de Reus a Montblanc s'havia inaugurat molt abans, el 1863).

* * *

Acabo d'exposar el difícil escenari en que varen viure els solivellencs d'ara fa un segle i com, tot i les dificultats, saberen superar les maltempsades i pujar al carro de la modernitat i el progrés, amb l'ajut de la institució que aleshores s'havia constituït com adreçadora del país, la Mancomunitat. Els nostres avantpassats ens donaren una excel·lent lliçó de valentia i coratge, d'audàcia i d'intrepidesa. Un exemple que avui nosaltres hem de seguir, vençant les circumstàncies adverses i les dificultats amb què ens trobem i ens trobarem.

En alguns aspectes, ho hem de reconèixer, hem superat fins i tot els nostres avis i besavis. També els solivellencs d'avui ens hem instal·lat en el progrés econòmic i social i la nostra situació familiar o personal no difereix – cosa que sí que s'esdevenia en aquella època- de les classes urbanes del nostre país.

Els nostres avantpassats emigraren a les ciutats per sobreviure formant part, en general, dels grups socials més desfavorits i necessitats; i alguns fins i tot aconseguiren enganxar-se al "somni americà", per bé que els "americanos", certament amb elogioses excepcions, retornaren amb les butxaques tan buides com havien marxat. Una part important de les nostres adolescents i joves sortiren del poble per anar a "servir" a les cases burgeses de ciutat. Quina diferència avui: les

nostres joves van a ciutat a formar-se i a cursar estudis universitaris i avui tenim solivellencs titulats superiors treballant a tots els continents, amb diversos nivells de responsabilitat. No hi ha família a

Solivella que no compti entre els seus amb un, dos, tres, quatre o cinc titulats universitaris. El 1915 al nostre poble només hi havia dos llicenciats amb carrera superior.

D'alguna manera, també, a la nostra generació li ha correspost rectificar en allò possible, els desencerts i equivocacions dels nostres avantpassats. He esmentat que el 1915 s'inicià l'enderrocament i venda dels elements artístics i la pedra del castell. Ha estat la generació que li ha succeït al cap d'un segle la que ha posat en valor el patrimoni que representava el monument: n'ha recuperat les seves estructures bàsiques i el Sant Miquel que coronava la cisterna i n'ha fet una interessant interpretació, promovent-ne, fins i tot, la publicació d'un acurat estudi.

I acabo: nosaltres, els solivellencs del 2015, ens trobem, igual que els esdevingué als del 1915, en una cruïlla que ens exigeix decidir-nos per un camí o un altre. Si seguim el de sempre ja sabem el que ens tocarà: continuar esclaus d'un Estat que ens pren els diners i que a l'hora de repartir no és just amb nosaltres -al·legant, abans, durant el franquisme, era la "Unidad", ara la "solidaridad"- i que ens empobreix a cada un dels catalans cada dia que passa. I aquesta actitud negativa contra els interessos dels catalans la tenen i l'han tingut tant els dos partits majoritaris que han governat a Madrid, com aquests moviments nous que sota la capa del progressisme amaguen el seu interès unificador i no volen perdre el privilegi de manar a una Catalunya sotmesa, a la qual poder exprimir econòmicament. Els seus lemes són absolutament intercanviables perquè tots pensen en el mateix: evitar la sobirania de Catalunya. Els uns diuen que no hi haurà secessió, els altres que defensaran la unitat territorial de l'Estat i que qualsevol retall d'un tros pertany a la decisió de tots els espanyols. De fet, no hi ha cap diferència en el seu criteri: el seu objectiu és molt clar: evitar que els catalans siguem i en sentim lliures políticament, socialment, econòmicament, culturalment i moralment.

Els solivellencs del 1915, després de 200 anys d'annexió forçosa a la Castella, que ha configurat l'Estat Espanyol, van començar a dir prou, i ho van fer amb els elements que aleshores estaven a la seva mà: amb la modernització del país i amb la potenciació de l'economia i sobre tot amb l'assumpció d'una consciència nacional pròpia, de pertànyer a un país amb una llengua i una cultura diferents, amb unes aspiracions que reivindicaven el reconeixement de la seva pròpia identitat.

No deixa de sorprendre que al cap de cent anys – de fet, quatre generacions- ens trobem gairebé en el mateix punt de partida. Només s'entén aquesta contenció i demora per causa de l'acció subjugant de l'Estat Espanyol, que ens ha barrat constantment el pas al llarg del segle i, a més, per dues vegades amb una animadversió declarada i brutal, durant les dictadures dels generals Primo de Rivera i Franco. Sense llibertat no es pot progressar políticament, ni culturalment ni tampoc socialment.

Ara tenim la possibilitat de fer un gir decisiu cap al camí de la sobirania plena. A finals del mes vinent tenim la cita amb les urnes: no ens deixem enganyar. Ens faran moltes cantarelles; els polítics espanyols vindran des de Madrid i de ben segur que ens oferiran centenars de promeses que després no compliran, com han fet sempre: –recordeu aquell president socialista: "Aprobaré el estatuto de Catalunya que apruebe el Parlamento Catalán" – Ja sabem com va acabar! Retallat al Tribunal Constitucional per iniciativa del PP.- Alguns diran moltes mentides, fruit de la mala fe o bé de la ignorància. Ens diran que no és natural marxar de la seva Espanya després de 500 anys d'unió. Quina gran mentida històrica: Amb els Reis Catòlics només eren comuns els monarques però cada regne tenia les seves pròpies lleis i organització política. La integració de Catalunya a l'Estat Espanyol la van aconseguir després de la Guerra de 1714, que nosaltres varem perdre i des d'aleshores ens tenen sotmesos: ells són la metròpoli i nosaltres la seva colònia. Ens diran que

sense Espanya ningú ens farà cas i que ningú ens voldrà, que vagarem perpètuament pels espais siderals. Europa coneix molt bé Espanya i també coneix Catalunya, i per damunt de tot, valora la democràcia i la voluntat de ser d'un poble.

Acabo amb un cant a la responsabilitat i l'esperança: som descendents dels solivellencs intrèpids, audaços i valents de començament del segle XX, que es fixaren uns objectius de millora, progrés i prosperitat i que saberen posar les bases per aconseguir-los. Nosaltres, els homes i dones d'aquesta generació, no podem ser diferents ni podem defraudar la tradició rebuda, que hem de traspasar als nostres fills i néts.

* * *

És aquesta la consideració que avui, amb motiu del pregó, m'ha semblat adient de fer: una reflexió que, d'una banda, vol retre un homenatge als nostres avantpassats de fa un segle, pel que van saber fer, per l'ànim que varen tenir i pel que, superant moltes dificultats, varen aconseguir; i, per l'altra, vol ser un crit a les nostres consciències perquè en les circumstàncies actuals tinguem coratge i valentia, i perquè encarem el nostre futur col·lectiu i els dels nostres fills i descendents amb la mateixa esperança amb què ho van fer els nostres avantpassats.

Que tinguem tots molt bona Festa Major,
Visca Solivella. Visca Catalunya!!!!

Josep Maria Sans i Travé
Solivella, 14 d'agost de 2015

LA DIADA A SOLIVELLA

Una any més els solivellencs són convocats a celebrar **LA DIADA NACIONAL DE CATALUNYA, Festa Major i Nacional de Catalunya.**

Per aquest motiu, ens trobarem el **dia 11 de setembre a 2/4 de 10 del matí** al passeig Dr. Carles Balaguer, davant el monument dels 800 anys.

L'Hereu i Pubilla Infants, Pubilles Majors, i els grallers "Lus Xipellis" també hi seran presents.

S'invita a tothom a assistir-hi, així com a la vegada a penjar la senyera en les vostres cases.

MUSICA ALS MONUMENTS

Dissabte 12 de setembre, 8 del vespre
Sala d'Actes de La Societat

EXTRAORDINARI CONCERT DE VIOLI

A càrrec de **JENNIFER PANEBIANCO DEL MONACO**, una nena de 10 anys d'edat i que ha estat seleccionada per un jurat internacional per participar a finals d'aquest mes en un prestigiós concurs a Moscou.

Breu ressenya:

Jennifer va néixer a Reus el 25 de maig de 2005.

Va començar a estudiar a l'edat de 5 anys, sota el tutelatge del professor Josep Maria Ferrando, en el Conservatori Professional de Música de Vilaseca, el qual li atorga el 1er premi en el Concurs de Composició.

Feu el seu debut orquestral com a solista acompanyada de la Ariege Chamber Orchestra en St. Lizier, França, el 19 d'octubre de 2013.

Ha dia d'avui ha estat guardonada amb els següents premis internacionals:

Any 2013

- 1er premi concurs internacional de violi Marie Cantagrill, a França.
- 1er premi i premi especial Rising Star en THE MUSE, Music competition en Santorini, Grecia
- 1er premi, categoria strings, European Music Competition, 1er premi, categoria solista amb orquestra, límit d'edat fins a 35 anys per a violinistes i pianistes, i "Premio Ferrari", Citta di Moncalieri, Turin, Itàlia.
- 1er premi, Concurs Internacional de violí Giuseppe TARTINI, en Piran, Eslovènia.

Any 2014

- 1er premi, Concurs Internacional de Música Giovani Musicisti, Treviso, Venècia, Itàlia.
- 1er premi en el Farnham Competitive Music Festival d'Anglaterra.

Edita: AJUNTAMENT DE SOLIVELLA
Pl. Major, 1
43412 SOLIVELLA

Tel.: 977892101
Fax: 977892378
www.solivella.cat
secretaria@solivella.cat